

ลักษณะกวีนิพนธ์รักของ คิ โนะ ทูระยุกิ ในโคะกิงวะกะฉู

นางสาวพัฒนาศรี นิยม

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1918-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

120975375

CHARACTERISTICS OF KI NO TSURAYUKI ' S *KOKINWAKASHUU* LOVE POEMS

Ms.Pattanasri Niyom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Japanese Language and Literature

Department of Eastern Language

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

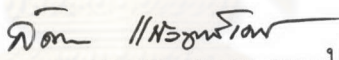
ISBN974-17-1918-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะกวีนิพนธ์รักของ คิ โนะ ทซุระยุกิ ในโคะกิงวะกะฉุ
 โดย นางสาว พัฒนาศรี นิยม
 สาขาวิชา ภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สีสสุวรรณ
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล

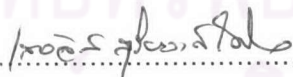
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ดิงศม์ทิพย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
 (อาจารย์ ดร.ลัดดา แก้วฤทธิเดช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สีสสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล)

.....กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.ชนาด ศีตีสาร)

พัฒนาสตรี นิยม : ลักษณะกวีนิพนธ์รักของ คิ โนะ ทัชระยุกิ ใน โคะกิงวะกะฉุ.
 (CHARACTERISTICS OF KI NO TSURAYUKI ' S KOKINWAKASHUU LOVE
 POEMS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.กัลยาณี สัตตสุวรรณ,อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.
 เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล, 188 หน้า.ISBN 974-17-1918-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะความเป็นเหตุเป็น
 ผลซึ่งรวมไปถึงการใช้กลวิธีการประพันธ์จำนวนมากในกวีนิพนธ์รักของ คิ โนะ ทัชระยุกิ ใน
 โคะกิงวะกะฉุ ทั้ง24บท โดยแปลเป็นบทร้อยกรองภาษาไทยแล้ววิเคราะห์เนื้อหา และ
 พิจารณาลักษณะแห่งความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งรวมไปถึงการใช้กลวิธีการประพันธ์ในบทกวี
 แต่ละบท

จากการศึกษาพบว่า เนื่องจาก คิ โนะ ทัชระยุกิ เป็นทั้งผู้เขียนบทนทานที่เป็นภาษาญี่ปุ่น
 หรือ คะนะโจะ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักการเบื้องต้นที่สำคัญต่อลักษณะทางสุนทรียภาพแห่งบท
 กวีญี่ปุ่น และเป็นผู้นำในการรวบรวม โคะกิงวะกะฉุ ทำให้เกิดประสบการณ์ในเรื่องของการ
 ทำงานที่เกี่ยวกับภาษา ก่อให้เกิดความระมัดระวังในการใช้ภาษา กวีนิพนธ์รักของคิ โนะ ทัช
 ระยุกิ ทั้ง 24 บท จึงมีลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งรวมไปถึงการใช้กลวิธีการ
 ประพันธ์เป็นจำนวนมากโดยมีลักษณะเด่นคือ “การกล่าวเป็นนัย”

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาภาษาตะวันออก

สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4380158022 : MAJOR : JAPANESE LANGUAGE AND LITERATURE

KEY WORD : CHARACTERISTICS / KI NO TSURAYUKI / KOKINWAKASHUU / LOVE POEMS

PATTANASRI NIYOM : CHARACTERISTICS OF KI NO TSURAYUKI ' S
KOKINWAKASHUU LOVE POEMS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.KANLAYANEE
SITASUWAN,PH.D., THESIS CO-ADVISOR : ASST.PROF.SAOWALAK
SURIYAWONGPAISAL, PH.D., 188 pp.ISBN 974-17-1918-3

The objective of this thesis is to study and analyse the reasonable characteristics (*richiteki*) which include extensive use of rhetorical devices in Ki no Tsurayuki ' s 24 love poems in ***Kokinwakashuu*** by translating them into Thai verses,and critically analysing those devices used in each of them.

The study finds that as a writer of the Japanese preface (*Kanajo*),a fundamental principle which is important to the aesthetic style in *Waka*,and also as the chief compiler of ***Kokinwakashuu***, Ki no Tsurayuki composes his poems carefully . Almost all of his love poems consist of reasonable characteristics (*richiteki*) which include extensive use of rhetorical devices. "Suggestion" is the prominent characteristic.

Department : Eastern Languages

Field of study : Japanese Language
And Literature

Academic year 2002

Student's signature.....*Pattanasri Niyom*.....

Advisor 's signature.....*Kanlayanee Sitasuwan*.....

Co- Advisor 's signature.....*Saowalak Suriyawongpaisal*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จขึ้นมาไม่ได้ ถ้าปราศจากความเมตตาและการเสียสละเวลาอันมีค่าในการทำงานวิจัยต่างๆของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล เพื่อมาดูแล เอาใจใส่ ให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ตลอดจนให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เสาวลักษณ์ผู้มีวิญญานแห่งความเป็นครูอยู่เต็มเปี่ยม

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สีสสุวรรณ ในการเสียสละเวลาตรวจเนื้อหา และแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ Narita Mamoru แห่งมหาวิทยาลัย Daitou Bunka ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ชี้แนะแนวทาง, อนุเคราะห์หนังสือและข้อมูลที่มีค่าต่อกรวิจัย ตลอดจนดูแลช่วยเหลือ ขณะผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่ประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาอันมหาศาลที่ผู้วิจัยซึ่งเป็นเพียงลูกศิษย์ชาวต่างชาติคนหนึ่งได้รับจากท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ประสาขาวิชาความรู้อันมีค่าและมีประโยชน์จนสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้

ขอขอบคุณมูลนิธิญี่ปุ่นที่อนุเคราะห์ทุนให้ผู้วิจัยไปรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่ประเทศญี่ปุ่น

ขอบคุณแหล่งกำเนิดพลังงานและพลังใจอันมหาศาล ได้แก่ แม่ที่รัก หมูหยอง มุมู่ คำมูล เฉาก๊วยและเบปซี่ ตลอดจน เพื่อนร่วมงานทุกคนที่ MCH ที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัย และขอระลึกถึง พ่อผู้สอนให้รู้ถึงความสำคัญของการศึกษาแต่ไม่มีโอกาสได้เห็นความสำเร็จในครั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
1.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
1.9 คำจำกัดความ.....	17
1.9.1 ความเป็นเหตุเป็นผล.....	17
1.9.2 กลวิธีการประพันธ์.....	20
1.9.3 สารระดับต้นและสารระดับลึก.....	25
2 แนะนำประชุมกวีนินพณ์ Kokinwakashuu	26
2.1 ลำดับและเนื้อหาโดยย่อของ Kanajo.....	27
2.2 ประวัติและความเป็นมาของ Ki no Tsurayuki	37
3 ลักษณะกวีนินพณ์รักของ Ki no Tsurayuki	42
ระบบการเขียนอธิบายในบทที่3.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รักเล่มที่ 1.....	43
บทกวีลำดับที่1หมายเลขบทกวี471.....	43
บทกวีลำดับที่2 หมายเลขบทกวี475.....	49
บทกวีลำดับที่3 หมายเลขบทกวี479.....	55
บทกวีลำดับที่4หมายเลขบทกวี482	63
รักเล่มที่ 2	72
บทกวีลำดับที่5 หมายเลขบทกวี572.....	72
บทกวีลำดับที่6 หมายเลขบทกวี573.....	80
บทกวีลำดับที่7 หมายเลขบทกวี574.....	89
บทกวีลำดับที่8 หมายเลขบทกวี579.....	94
บทกวีลำดับที่9 หมายเลขบทกวี583.....	98
บทกวีลำดับที่10 หมายเลขบทกวี587.....	102
บทกวีลำดับที่11 หมายเลขบทกวี588.....	106
บทกวีลำดับที่12 หมายเลขบทกวี589.....	112
บทกวีลำดับที่13หมายเลขบทกวี597.....	118
บทกวีลำดับที่14หมายเลขบทกวี598.....	121
บทกวีลำดับที่15 หมายเลขบทกวี599.....	127
บทกวีลำดับที่16 หมายเลขบทกวี604.....	130
บทกวีลำดับที่17 หมายเลขบทกวี605.....	134
บทกวีลำดับที่18 หมายเลขบทกวี606.....	140
รักเล่มที่3.....	144
บทกวีลำดับที่19 หมายเลขบทกวี633.....	144
รักเล่มที่4.....	148
บทกวีลำดับที่20 หมายเลขบทกวี679.....	148
บทกวีลำดับที่21 หมายเลขบทกวี697.....	152

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทกวีลำดับที่22 หมายเลขบทกวี729.....	155
บทกวีลำดับที่23 หมายเลขบทกวี734.....	157
รักเล่มที่5.....	159
บทกวีลำดับที่24 หมายเลขบทกวี804.....	159
4 บทสรุป.....	163
รายการอ้างอิง.....	175
บรรณานุกรม.....	178
ภาคผนวก.....	180
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	188

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงประเภทและจำนวนเล่มของบทกวีใน Kokinshuu.....	32
2 แสดงจำนวนบทกวีในแต่ละประเภทของ Ki no Tsurayuki ใน Kokinshuu.....	40
3 แสดงจำนวนบทกวีที่มีการใช้ jokotoba ในกวีนิพนธ์รักใน Kokinshuu ของกวีที่เป็นผู้ได้รับพระราชโองการให้รวบรวมทั้ง 4.....	60
4 แสดงจำนวนบทกวีที่มีการใช้ mitate ใน Kokinshuu ของกวีที่เป็นผู้ได้รับพระราชโองการให้รวบรวมทั้ง 4.....	92
5 แสดงความเกี่ยวเนื่องของภาพพจน์ของ shiramayumi และตัวเรา ในบทกวีที่605.....	138
6 แสดงความเกี่ยวข้องทางความหมายของคำที่ใช้ในบทกวีที่633.....	146
7 แสดงลักษณะกวีนิพนธ์รักของ Ki no Tsurayuki ใน Kokinshuu.....	165

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

1 แสดงหน้าที่ของ Kotobagaki ในบทกวี

หน้า

110

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย